

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/8/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2215206124
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2215206124.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, dieťa rodičov: matka - I. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, O., právne zastúpená advokátkou: JUDr. Beatrica Babačová, so sídlom Hlavná 43, Šamorín a otca - Q. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX, O. I. X., o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 24. novembra 2015, č.k. 6P/20/2015-61, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti určenia výživného **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom, napadnutým odvolaním, súd prvého stupňa zveril maloletého A. do osobnej starostlivosti matky, oboch rodičov oprávnil maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok, otcovi uložil povinnosť platiť výživné na maloletého vo výške 100 eur mesačne počnúc 31.01.2015 vždy do 15. dňa v kalendárnom mesiaci vopred k rukám matky s tým, že otec dlh na zročnom výživnom nevykazuje a súčasne určil, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý párný týždeň v utorok, vo štvrtok a v nedeľu doobeda od 10:00 hod. do 12:00 hod. za prítomnosti matky maloletého v mieste bydliska matky. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu právo.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ustanovenia § 36 ods. 1, § 25 a 26, § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5, § 75 ods. 1 a § 76 ods. 1 Zákona o rodine, keď na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že maloletý A. sa narodil mimo manželstva, rodičia maloletého sa počas tehotenstva matky rozišli a maloletý žije s matkou, ktorá býva u rodičov. Otec na maloletého od narodenia platí výživné 100 eur, okrem toho mu kúpil veci osobnej potreby po narodení v hodnote približne 900 eur. Maloletý A., ktorý je v celodennej osobnej starostlivosti matky, je zdravý a podľa jej vyjadrení má mesačné náklady na výživu v celkovej výške 209 eur, ktoré zahŕňajú stravu, ošatenie, plienky a hygienické potreby. Matka dieťaťa je na materskej dovolenke, poberá rodičovský príspevok 203,20 eur a prídavky na maloletého vo výške 23,52 eur. Otec je zamestnaný ako čašník v pohostinstve jeho rodičov s čistým mesačným príjmom 339 eur, býva u rodičov a okrem osobného motorového vozidla a motorky nevlastní žiaden väčší majetok. Návrh na začatie konania podal otec, ktorý aj navrhol maloletého zveriť do osobnej starostlivosti matky, s čím matka súhlasila, preto v tejto časti súd návrhu vyhovel. Stretávanie otca s dieťaťom súd upravil podľa prednesov oboch rodičov, pričom zohľadnil pracovný režim otca maloletého ako aj režim maloletého dieťaťa, prítomnosť matky pri ich stretávaní zdôvodnil s poukazom na bežnú prax súdov v prípadoch malých detí vo veku do troch rokov. Pri určení výživného súd vychádzal

z výšky výživného, ktoré platí otec dieťa doteraz, t.j. 100 eur, ktorú sumu posúdil s ohľadom na útlý vek dieťaťa ako primeranú s tým, že k výživnému platenému zo strany otca je potrebné ešte pripočítať prídavky na dieťa vo výške 23,52 eur a vyživovaciú povinnosť matky. Preto s poukazom na vyčíslené mesačné výdavky na maloletého nebol dôvod, aby za súčasného stavu bolo výživné určené vyššou sumou osobitne s poukazom na to, že so zvyšovaním veku sa budú zvyšovať aj jeho odôvodnené potreby, pričom už takto určené výživné je vo výške 29,50% z čistého mesačného príjmu otca, v súvislosti s čím súd poukázal na zaužívanú súdnu prax pri určovaní výšky výživného percentuálnou sadzbou z preukázaného príjmu povinného rodiča.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala v zákonnej lehote odvolanie matka, podľa obsahu len v časti určenej vyživovacej povinnosti na maloletého, a navrhla rozsudok zrušiť a vrátiť ho súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vytýkala, že súd nedostatočne a nesprávne vyhodnotil súčasné majetkové pomery oboch účastníkov, najmä otca, ktorý je mladým, zdravým mužom, už osem rokov zamestnancom rodinného podniku - pohostinstva vo vlastníctve jeho rodičov, kde pracuje ako čašník s čistým mesačným príjmom 339 eur, pričom túto minimálnu mzdu poberá už roky a dobrovoľne. Matka bola toho názoru, že prezentovaná výška platu otca je účelová a nezodpovedá reálne poberanému príjmu. Poukázala na to, že otec žije v samostatnej domácnosti, hoci predmetná nehnuteľnosť je vo vlastníctve jeho rodičov a s jeho užívaním sú spojené mesačné náklady na energie, okrem toho vlastní osobné motorové vozidlo BMW X 3 (zakúpené za 11.000 eur) a motorku (zakúpenú za 2.000 eur), pričom aj údržba týchto vozidiel vyžaduje náklady. Pokiaľ by prvostupňový súd bol skúmal mesačné výdavky otca (a matka už v písomnom vyjadrení k návrhu poukazovala na to, že otec si platí životnú poisťku a stavebné sporenie cca 80 eur a mobilný telefón cca 40 až 50 eur, čo podľa nej však prvostupňový súd vôbec neskúmal), bol by dospel k záveru, že jeho príjem nezodpovedá skutočným príjmom, nakoľko reálne výdavky otca prevyšujú ním deklarovaný príjem. Napriek zisteniu, že otec pracuje v mesiaci len dva týždne za minimálnu mzdu súd toto v rozpore s ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine nevyhodnotil ako vzdanie sa bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, resp. zárobku alebo majetkového prospechu a rovnako súd nezohľadnil „tringlety“ ako súčasť jeho príjmu čašníka, hoci bol na to upozornený na pojednávaní dňa 05.11.2015. Naproti tomu odvolateľka presne súdu vydokladovala svoj mesačný príjem vo výške 226,72 eur ako aj reálne vynaložené výdavky na maloletého A. a svoje tvrdenie podložila presným vyčíslením a konkretizáciou, spolu s vydokladovaním nákladov syna za mesiace 7,8,9,10/2015, ktoré boli v celkovej výške 940,39 eur, čo mesačne predstavuje v priemere 235 eur a presahuje celý jej príjem. Prvostupňový súd teda podľa matky v nedostatočnej miere zisťoval a posudzoval reálny skutkový stav a dospel tak k nesprávnym záverom, že by útlý vek dieťaťa bránil určeniu vyššieho výživného a to s poukazom na povinnosť súdu zistiť skutočné príjmy povinného rodiča, preskúmať či deklarovaný príjem zodpovedá telesným a duševným schopnostiam povinného rodiča a zohľadnenie práva dieťaťa žiť na takej úrovni na akej žijú jeho rodičia.

Kolízny opatrovník k odvolaniu matky uviedol, že navrhuje určiť výživné podľa zárobkových možností a schopností a majetkových pomerov s prihliadnutím na odôvodnené potreby maloletého.

K odvolaniu matky sa písomne vyjadril otec, ktorý navrhol napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť, majúc sumu 100 eur za primerané výživné, keď okrem toho synovi kupuje darčeky ako aj potrebné veci, ktoré si matka maloletého zažiada a navyše sa mieni v čo najväčšej miere podieľať na výchove svojho syna.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s ust. § 81 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie matky maloletého nie je dôvodné, pretože rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny. Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 6P/20/2015 je úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému A., ktorej sa domáhal otec s odôvodnením, že s matkou maloletého nežijú v spoločnej domácnosti a nevedia sa dohodnúť ohľadom jeho stretávania so synom a výšky výživného, ktoré má otec platiť na dieťa.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým bolo určené výživné na dieťa v sume 100 eur mesačne od 31.01.2015 vždy do 15. dňa v

kalendárnom mesiaci vopred k rukám matky s tým, že dlh na výživnom ku dňu vyhlásenia rozsudku nevznikol.

Odvolačný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, pričom odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.),

Rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti (§ 36 ods. 1 Zákona o rodine). Súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, zastupovanie maloletého dieťaťa a správa majetku maloletého dieťaťa (§ 28 ods. 1 Zákona o rodine).

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (§ 62 Zákona o rodine).

Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov.

Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného, ako sú napr. liečebné náklady a súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Oprávnenosť potrieb vyjadruje požiadavku, aby plnením vyživovacej povinnosti boli uspokojené všetky náklady vo vzťahu k dieťaťu, ktoré možno očakávať, pričom miera potrieb je rôzna a závisí od veku, duševnej a fyzickej vyspelosti, schopností, zdravotného stavu, záujmov, nadania, talentu, vzdelania a od formy prípravy na budúce povolanie. V prípade obmedzených predpokladov na strane rodičov sa preto môže pohybovať od bežných najzákladnejších potrieb nutných pre život až po plné uspokojenie všetkých odôvodnených potrieb dieťaťa, takže životná úroveň dieťaťa je vždy úmerná životnej úrovni rodičov.

Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že maloletý A. na základe neformálnej dohody jeho rodičov, ktorí nežijú v spoločnej domácnosti, je v osobnej starostlivosti matky a otec sa o dieťa zaujíma a od narodenia mu dobrovoľne prispieva sumou výživného 100 eur, matke finančne vypomohol aj pri narodení dieťaťa a aj v súčasnosti mu vecne prispieva. Výhrady matky v odvolaní smerujúce proti rozhodnutiu o výške určeného výživného vychádzali z jej presvedčenia, že súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní opieral o nedostatočne zistený skutkový stav a aj skutočnosti, ktoré dokazovaním zistil, nesprávne vyhodnotil. Odvolací súd matke v tomto smere nedal za pravdu, keď nemal dôvod sa nestotožniť so spôsobom, akým súd zistil a ustálil možnosti a schopnosti výživou povinného otca a odôvodnené potreby dieťaťa a zhodne so súdom prvého stupňa považoval s ohľadom na výsledky vykonaného dokazovania takúto výšku výživného za primeranú.

V konaní bolo preukázané, že otec má netto príjem zo zamestnania 339 eur a tvrdenie matky o tom, že jeho reálny príjem je podstatne vyšší (tu poukazuje, že rodičia mu zámerne vyplácajú iba minimálnu mzdu) zostáva len v rovine jej tvrdenia, keďže odvolací súd musí v tomto smere konštatovať, že takáto skutočnosť zo žiadneho dôkazu nevyplýva. Otec je riadne zamestnaný, pracuje ako čašník, pričom využíva svoje dosiahnuté vzdelanie (obchodnú akadémiu) a nebolo zistené, že by sa jednalo o fluktuanta, alebo osobu vyhýbajúcu sa práci. Skutočnosť, že je zamestnaný v podniku jeho rodičov nemôže viesť súd bez ďalšieho k záveru, že zdokladovaný príjem otca nezodpovedá jeho reálnym príjmom a tento záver potom nemožno vyvodiť ani z toho, že podľa názoru matky otcove výdavky prevyšujú jeho príjmy. Otec býva v dome rodičov a nakoľko otec príjmy na bývanie neuvádza, možno dôvodne usudzovať, že rodičia od neho platby za bývanie nežiadajú. Odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú výhradu matky o nevyužívaní možností a schopností otca, ktorý, hoci je zdravý, pracuje iba dva týždne v mesiaci, keď vzal do úvahy charakter jeho práce. Ako vyplynulo z jeho výpovede, otec sa na prevádzke strieda s kolegyňou a to tak, že pracuje každý druhý týždeň nepretržite od pondelka do nedele (čiže v mesiaci 14 dní namiesto bežných cca 21 pracovných dní) avšak zároveň z jeho vyjadrení možno dôvodne usudzovať, že jeho pracovná doba je vtedy podstatne dlhšia než bežná 8-hodinová pracovná doba a preto treba zohľadniť aj jeho právo na regeneráciu. Tu odvolací súd poukazuje napr. na tú časť otcovej výpovede, v ktorej uviedol, že žiada upraviť styk so synom iba každý páry týždeň, pretože v nepárnych týždňoch pracuje, nevie sa so synom stretnúť iba skoro v ranných hodinách a styk v nepárnych týždňoch je preto nerealizovateľný, z čoho je zrejmé, že jeho pracovná zmena je dlhšia než bežná. Na druhej strane je pravdou, že vzhľadom k povolaniu otca je pravdepodobné, že jeho príjem je zvýšený o „tringlety“, ako namietala v odvolaní matka (inak tzv. obslužné), jedná sa však o príjem nepravidelný, nenárokovateľný a jeho výšku nie je možné objektívne zistiť. Pokiaľ by sme aj pripustili, že otec má popri vlastnom príjme 339 eur ešte obslužné minimálne v sume 100 eur mesačne, správnosť záverov o jeho výške je pochybná a objektívne nepreukázaná a môže tak na jednej strane možnosti a schopnosti otca podceňovať (t.j. ak je obslužné vyššie než súdom predpokladané), ale rovnako dobre môže jeho schopnosti a možnosti preceňovať (ak v skutočnosti dosahuje obslužné nižšie). Súd však pri určení výživného nemôže vychádzať z príjmu, ktorý je zistený len v teoretickej rovine. Navyše, ak by otec aj dosahoval spolu s týmto obslužným 439 eur nebol by dôvod korigovať správnosť záverov súdu prvého stupňa o primeranosti výživného v sume 100 eur s ohľadom na odôvodnené potreby maloletého. Tu musí aj odvolací súd poukázať zhodne so súdom prvého stupňa na útlý vek dieťaťa, ktoré má iba jeden rok, je v celodennej starostlivosti matky, nechodí do žiadneho školského zariadenia, nemá zvýšené výdavky ani v súvislosti s nepriaznivým zdravotným stavom pretože je zdravé, nevyvíja žiadne platené voľnočasové aktivity, a okrem stravy, ošatenia a bežných hygienických potrieb primeraných veku nemá osobitné výdavky. Odôvodnenými potrebami sa pritom nerozumejú automaticky všetky výdavky vynaložené na dieťa, ale ako už bolo uvedené vyššie, ich primeranosť sa posudzuje aj s ohľadom na životnú úroveň rodičov a ich schopnosti a možnosti, to znamená, že u dieťaťa dobre finančne situovaných rodičov možno za odôvodnené výdavky považovať aj tie, ktoré inak u slabšie finančne situovanej rodiny takými nie sú. V prejednávanvej veci sa však nepreukázalo ani tvrdenie matky o vysokej životnej úrovni otca s ohľadom na jeho príjem a skutočnosť, že okrem motorového vozidla a motorky je nemajetný. Ak aj je životná úroveň rodičov otca, (ktorí podnikajú) vyššia, túto nemožno stotožňovať so životnou úrovňou otca samotného, pričom to nie sú starí rodičia kto má vo vzťahu k maloletému A. vyživovaciu povinnosť. V uvedenom prípade je možné konštatovať, že výživné, poskytované otcom v sume 100 eur, spolu s výživným od matky, ktorého výška s ohľadom na jej súčasné schopnosti a možnosti je v sume minimálneho výživného podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine predstavujúceho aktuálne sumu 27,13 eur a spolu s prídavkami na maloletého od štátu 23,52 eur, reprezentuje sumu, ktorá s ohľadom na vyššie uvedené kritériá zodpovedá súčasným odôvodneným potrebám maloletého A., pričom v neposlednom rade zohľadňuje aj prispievanie otcom na výživu dieťaťa nad rámec tohto finančného plnenia ako aj jeho podiel na osobnej starostlivosti o dieťa, ktorý realizuje formou pravidelného styku s dieťaťom.

Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom súdu prvého stupňa v napadnutej časti určenia výšky výživného na maloletého v celom rozsahu, keď má za to, že súd prvého stupňa vykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu, vec posúdil správne aj po právnej stránke a preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods.1, 2 O.s.p. potvrdil.

O práve na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 224 ods. 2 O.s.p. za použitia ustanovenia § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. tak, že žiaden z účastníkom nemá na ich náhradu právo. Uvedené rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.